

## Дневникъ 74.

(Стенографический)

Засѣдание на 23 Юний 1883 год., отворено въ 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ч. пр. обѣдъ, подъ прѣдсѣдательството на г-на Д-ра Янкулова.

Присѣтствующи членове 7, отсѣтствующи съ отпускъ Ив. Ст. Гешовъ, Д. Юруковъ, Свящ. Тилевъ, безъ отпускъ Д-ръ Чомаковъ.

Прѣдсѣд.: Има единъ правилникъ за распрѣдѣление на училищнитѣ налози, който трѣба да се преглѣда, при всичко че комиссията не е го глѣдала.

Т. Кесяковъ: Азъ прѣдлагамъ за него дѣло да се съберемъ на извънрѣдно засѣдание въ понеделникъ, да се поканатъ за тогава и духовнитѣ началници и да го рѣшимъ. (Приема се).

Съобщение . . . . .

Т. Кесяковъ: Тѣ отидоха не по расходка, та макаръ да се счита отсѣтствието имъ като отпускъ, обаче пакъ трѣба да имъ се плати отъ Пост. Ком. да рѣшимъ само до кога. Има нѣкои дошли по прѣди, а единъ още отсѣтствува. Колкото за кредитъ има, да имъ се плати отъ същия кредитъ на Пост. Ком. понеже има економии отъ отсѣтствията.

Прѣдсѣд.: Правете ли прѣдложение до кой день именно да се плати?

Т. Кесяковъ: Споредъ мене справедливо е до оня день, въ който пристигна първий, именно Д-ръ Странски.

Д-ръ Странски: Азъ пристигнахъ въ понеделникъ, въ вторникъ бѣхъ на засѣдание.

Д. Стамбуловъ: Въ вторникъ бѣхте на засѣданието, но се отгѣглихте.

К. Калчевъ: Законътъ прѣдполага за 10 души заплата, ако нѣкой отсѣтствува има замѣнникъ и той взема дневната плата. Споредъ правил. всѣки чл. има право на отпускъ отъ 50 дн. отсѣт. по отпускъ си взема платата. Така щото сега ония които отсѣтствуваха въ Руссия ще се считатъ като въ отпускъ, и слѣдователно ще си взематъ платата отъ Пост. Ком. по понеже до сега замѣнниците вземаха тѣхната плата, то тѣ ще има да се удовлетворатъ отъ економии, станали вслѣдствие отсѣт. безъ отпускъ на нѣкои членове. По тоя начинъ все не излизами отъ принципътъ да плащамъ на 10 души. Защото и въ други случаи тѣ става: Ако 3 чл. сж въ отпускъ и 1 отъ останалитѣ ако се разболѣе, вика се замѣнникътъ, плаща се на всички членове и на замѣнника. За това трѣба да четемъ, че делегатитѣ сж били въ отпускъ. Тогава нѣма да стане въпросъ и за Величкова, че закъснѣлъ, — колкото иска той нека се бави, ще се счита въ отпускъ.

Д. Стамбуловъ: Споредъ г-на Калчова г-да депутатитѣ отишли по работа на Пост. Ком., по работа на Областѣта, и тѣ да се лишаватъ отъ правото вече на отпускъ. Споредъ прав. всѣки членъ има право на 50 дни отпускъ, Депутатитѣ ако сж били въ Руссия 30, 40 дни, значи не може да имъ се счита въ пр во другъ отпускъ споредъ теорията на г-на Калчова. Тѣ сж били пратени по извънрѣденъ случай за полза на цѣлата областъ и сж се лишавали отъ сѣнь отъ неудобства, а пакъ още трѣбовало да ги считами въ отпускъ. Такъво тълкувание не може да се приеме. Азъ прѣдлагамъ въпросътъ да се рѣши тъй: депутатитѣ, които бѣха въ Москва отъ страна на Пост. Ком. ще получатъ възнаграждението си, отъ Пост. Ком. Отсѣтствието имъ нѣма да се счита за отпускъ.

Т. Кесяковъ: И азъ немога да се съгласа съ г-на Калчова, защото тѣ не отидоха по собствено желание, — ние ги проводихми и слѣдователно отсѣтствието имъ не може да се счита за отпускъ. Това врѣме на отсѣтствието имъ трѣба да стане на 50 дни. Сжщо да имъ се плати възнаграждението както на всички членове. Само слѣдъ пристиганието на г-на Странски колкото дни сж се забавили другитѣ, това време да имъ се счита за отпускъ. (Приема се).

#### Дневний рѣдъ:

Прѣдсѣд.: На 194 чл. бѣхми се сирѣли именно поради думитѣ „заключението на прокурора“. Мисля г-нъ Кесяковъ искаше да знае да ли прокурорътъ има право или не да пуца набѣдени по свое заключение.

Т. Кесяковъ: Азъ поразмислихъ за това и убѣдихъ се, че прокурорътъ може по оцѣнение да пуца или не подъ поручителство набѣденитѣ. Това сж искал да се разумѣва и законодателитѣ. Ако не намѣри за умѣстно да даде дозволение, изслѣдователътъ приготвува рапортътъ си и обвинителний актъ послѣдва. Ако пакъ намѣри за нужно позволява, като взема предъ видъ всички обстоятелства, поржчителствуванieto. Прочее приемамъ членътъ тъй като се впише въ протоколътъ това тълкувание.

К. Калчовъ: Ако иска г-нъ Кесяковъ такъво тълкувание на члена може да се запише въ протокола за негова смѣтка. Азъ съмъ обаче съвършенно противенъ на него тълкувание по причинитѣ които исказахъ завчера. За да свѣршимъ сега работа да приемемъ членътъ както е, а на 3-то разисквание да видимъ да му дадемъ едно сгодно измѣнение.

Д-ръ Странски: Азъ уважавамъ и двѣтѣ тия мнѣния, защото и едното и другото иматъ своитѣ добри страни. Обаче прѣдложения нѣма за измѣнение, а просто за тълкувание. Като нѣмами ясно понятие за тълкуванието на члена нито отъ прѣдложението на г-на Кесякова, нито отъ онова на г-на Калчова, ще поставимъ сждилищата въ такива затруднения, щото да не знаятъ какво да праватъ. Сжд. може би ще тълкуватъ както азъ тълкувамъ членътъ, противната страна може да се възползува отъ двусмисленното му тълкувание, а пакъ прокурорътъ и той се придържа о друго. Въ всѣки случай, както каза г-нъ Калчевъ, съгласенъ съмъ да остане тоя членъ за 3-то гласувание, тогава да му дадемъ едно окончателно тълкувание. (Приема се).

Прѣдсѣд.: Приематъ се измѣненіята които до сега станѣха на члена? (Приема се).

Чл. 195. Когато набѣдний се изново затвори, или когато се унищожн заповѣдта за затворъ, или когато набѣдний се освѣди и почне да прѣтърпява споредъ законътъ наложеното му наказание, онзи който е далъ поръчителство има право да си го вземе назадъ, въ случай че го не земе поручителството счѣта се ничтожно.

Д-ръ Странски: Когато се пустне отъ прѣдварителния затворъ по гаранция да полѣжи на надзоръ разумѣвамъ, но не разбирамъ защо е нуженъ затворътъ и когато всички причини за затвора сж отстранени? Щомъ единъ набѣдний нѣма причини за прѣдварителенъ затворъ не е нуженъ затворътъ. Има случаи въ които то може да става, че пакъ може да се вика и затвори, но се даватъ подъ полицейски надзоръ.

К. Калчевъ: Азъ мисля, това всждѣ се приема. Може да се отпустне подъ гаранция и подъ обѣщание което е като полицейски надзоръ, но по леко.

Д. Стамбуловъ: Членътъ да се приеме тъй, — нѣма никакъвъ страхъ. Споредъ тая процедура едно дѣло се свършва въ 15 дни, най много въ мѣсець. Ако набѣдний е билъ 5, 6 дни затворенъ оставатъ му 25 дни да стои въ града и това е въ неговъ интересъ за да се свърши по скоро и да се успокои.

Д-ръ Странски: Не съмъ толкова противенъ за члена, колко за тълкуването му. Ако се не лъжа, причини за прѣдварителенъ затворъ се казва, когато човекъ обвиненъ претърпѣлъ изслѣдвания, затворъ въ продължение на мѣсець на примѣръ, когато трѣба да се свърши процесътъ. Въ другъ обаче се доказва че той не е дѣецътъ, но билъ само намѣренъ на мѣстото на злодѣяннето. Понеже не се уловилъ злодѣецътъ, злодѣяннето е вече открито понеже пакъ се има съмнѣние въ тоя набѣденъ, въ такъвъ случай изслѣдователътъ му взема обѣщание да стои въ града додѣто се свърши прѣслѣдванието окончателно. Съ такъво тълкувание приемамъ членътъ. Тия сж работи които влизатъ въ правото на изслѣдванието.

Д. Стамбуловъ: Съвършено друго се разбира въ члена. Ако приемемъ това тълкувание, което изяснява г-нъ Странски ще искривимъ членътъ. Тукъ се казва: „когато набѣдний се пустне на свобода или защото е далъ гаранция, или защото сж отстранени причинитѣ за прѣдварителния затворъ“ — набѣдний значи е вече половинъ набѣденъ. Дава гаранция, че обвиненъ, а не освѣденъ още. Дава гаранция че когато се потърси ще се яви. Така се тълкува членътъ и така се разбира.

Т. Кесяковъ: Азъ не се съгласявамъ съ тълкуванието на г-на Стамбулова. Напълно приемамъ обясненіята на г-на Странски и тъй разбира членътъ, а не друго-яче. Човекъ който се подозрѣва въ нѣщо се счѣта за *набѣденъ*, той само дава обѣщание. А пакъ онзи който дава гаранция е *виновенъ*.

К. Калчевъ: Въмѣсто „набѣденъ“ се пише „обвиняемъ“, но не може безъ гаранция пуцанието. А гаранция се взема като причина за обвинение. Даже обвинителний актъ да стане пакъ се пуца набѣдний. За това по доле се казва, че ако е далъ даже поръчителъ въ случай че се усѣти че иска да избѣгне набѣдний може да се затвои пакъ. Това защо е? Защото тукъ се говори за обвиня-

емий който носи отъ горе си обвинение. Друго яче не може да се предположи, щото човекъ подъ полицейски надзоръ да го затварятъ пакъ.

Т. Кесяковъ: За доказателство, че не е тъй както мислятъ г-да Калчевъ и Стамбуловъ ще приведа единъ пресепъ примѣръ. Прѣди нѣколко дни въ Станимака се намѣри едно мъртво тѣло. Изслѣдователътъ и прокурорътъ имаха съмнѣние за едни хора, които и затвориха, обаче като пѣмаше фактове за обвинение пунаха ги подъ поржчителъ, защото се предполагаше че може да се откриятъ фактове пакъ да се обвинатъ. Взе имъ се дума а че пѣма да се отстранатъ отъ града, защото може би пакъ да ги потърсатъ. Ето случай — и тия обвинени, а не *набѣдени*.

Д. Стамбуловъ: Обвинени и набѣдени все едно е. Обвинение е руска дума влѣзла въ нашия языкъ отъ окупацията насамъ.

Т. Кесяковъ: Обвинението става съ фактове а не е тъй и съ набѣдението.

К. Калчевъ: (Чете 55 чл.). „Ако набѣденъ въ време на изслѣдваннето, преди да му е билъ съобщенъ обвинителний актъ, си избере защитникъ, той може да се съвѣтва съ него даже и когато се намѣрва въ прѣдварителенъ затворъ“. Значи обвинителний актъ се прави преди.

Т. Кесяковъ: Не е това.

Дръ Странски: *Набѣденъ* се казва човѣкътъ до дѣто се обвинява. Ако щете *обвиняемий* кажете.

К. Калчевъ: Добрѣ казва г-нь Странски. Казва се, че се набѣдява и набѣденъ е до дѣто излѣзе вердиктъ отъ съдилището. Има двѣ френски термини: . . . . . *Обвиненъ* незначн още осжденъ. Щомъ излѣзе вердиктъ не може да се каже вече *обвиненъ*, а *осжденъ*, . . . . . по френски, а не . . . . . Спорѣтъ тълкуванието *обвиняемъ* се разбира подъ поржчителъ, далъ гаранция и е пуснатъ отъ затворъ, но е още подсждимъ, понеже за това му се взема гаранция за да не бѣга, а да се намира въ града и когато се повика изново да се яви. Най послѣ всички завчера за единъ членъ когато разисквахми казахми че прѣдварителенъ затворъ е до дѣто излѣзе вердиктъ.

Прѣдсѣд.: Азъ разбирамъ тъй: набѣденъ отъ народа, обвиненъ отъ прокурора, осжденъ отъ съдилището.

К. Калчевъ: Не се относи до филологическото тълкувание на думитѣ. Тукъ е друго значение. Човѣкъ се пуца подъ гаранция и трѣба да се прѣдстави когато тѣжи на него обвинение.

Дръ Странски: Въ 182 чл. се поменува за рѣдовенъ прѣдварителенъ затворъ; — „какъ става той?“ Азъ не бѣхъ тука и не зная какъ се е приело.

Д. Стамбуловъ: То значи да се постави въ затворъ, защото задържанне може да стане и въ кѣщи.

Дръ Странски: Въ 5 глава чл. 174 казва за „човождане на набѣдениа безъ прѣдварително призование“ въ случаитѣ които изброява. 193 чл. казва пакъ: „Приврѣмненото задържанне както и рѣдовното прѣдварително заширане престанватъ веднага, щомъ се отмахнатъ причинитѣ имъ.“

К. Калчевъ: Въ 174 чл. се казва когато набѣденъ е заваренъ на прѣстѣпленнето значи съставителътъ на проекта разбира *набѣденъ* като *обвиняемъ*.

Д. Стамбуловъ: Г-нъ Д-ръ Янкуловъ обясни, че набѣдението става отъ народа, обвинението отъ прокурора. Когато ходяхъ въ училище, бѣха ма наклѣветили въ една погрѣшка. Учителѣтъ ма питахъ, а азъ казвахъ, че ма набѣждатъ; двама обаче исповѣдаха истината и азъ станяхъ обвиненъ. Слѣдва, че щомъ изслѣдователѣтъ заключи рапорта си и каже, че той се наказва по едикой си членъ, той е вече обвиненъ и прокурорѣтъ прави обвинителний актъ. Слѣдователно той е вече обвиненъ, а сѣдилището може да го осѣди или оневини: Тѣй щото има три стѣпена: набѣдение, обвинение и пресѣда. Азъ тѣй разумѣвамъ. Настоявамъ, че законодателѣтъ не е искалъ да каже „обвиненъ“ за такъвъ за какъвто се говори въ по първия членъ. За такъвъ набѣденъ се взема поручителъ. Въ такъвъ случай като се взема поручителъ взема се и въ други.

Д-ръ Странски: Трѣба да се обясни членѣтъ въ своята смисълъ. Има ли причини щото набѣдений да бѣга или скрие нѣщо, то значи трѣба да се затвори, ако такива причини не съществуватъ нѣма и да се затвори. Остава си прочее на свобода или по гаранция или по нѣмание причини за прѣдварителенъ затворъ. Не само по гаранция се остава на свобода но и по просто значи оцѣнение, че нѣма защо да се осѣди. Въ веѣки случай трѣба да дадемъ едно тълкувание на члена, което ще служи за улеснение.

К. Калчовъ: Всичко тая глава говори за работитѣ, които ставатъ прѣди да излѣзе обвинителний актъ. Има глава която опрѣдѣля какъ става изслѣдванието, послѣ какъ прокурорѣтъ прави обвинителний актъ. Това е ясно, че всички тия гаранции се упражняватъ прѣди да стане обвинителний актъ. По надолу въ сѣщия членъ се казва, че набѣдений дава обѣщание че безъ дозволение нѣма да се отстрани отъ мѣстожителството си. Дѣто ще каже човѣкъ набѣденъ може да се пусне по единъ или по другъ начинъ, преди да се обвини, т. е. преди да стане обвинителний актъ. Тая глава е за работитѣ прѣди да стане обвинителний актъ, така трѣба да се тълкува и членѣтъ. Слѣдующата глава вече говори за какъ става обвинителний актъ, а другата вече какъ става предъ сѣдилището.

Прѣдсѣд.: Приема ли се членѣтъ тѣй? (Приема се).

Чл. 196. Когато набѣдений слѣдъ като му се съобщи призовка въ мѣстожителството му, не се яви безъ законни извинителни причини, тогава количеството, което е билъ вложилъ за гаранция или за което се е задължилъ поржчителѣтъ му, слѣдъ като се извади количеството, което може да бѣде отсѣдено за обезщетение на увреденото лице, ще остане въ полза на Областний ковчегъ. Ако набѣдений има поржчитель въ такъвъ случай призовката се съобщава, както на набѣдений така и на поржчителѣтъ му. Обаче ако не е било възможно призовката да се съобщи на набѣдений, поржчителѣтъ му може да поиска единъ срокъ, който може да бѣде най-много до три мѣсеца, броемъ отъ день ъ, за който е билъ призованъ набѣдений да се яви и ако въ опрѣдѣленный срокъ го прѣдстави, поржчителѣтъ се освобождава отъ задължението да плати количеството, за коетъ е билъ поржчителствувалъ.

Чл. 197. Догдѣ трае изслѣдуванието, на сѣдебний изслѣдвателъ, принадлежи, слѣдъ като чуе заключенията на прокурорѣтъ, да рѣшава да ли трѣба да се прогласи за изгубена дадената гаранция; а пакъ ако е било вече назначено публи-

чно заседание, тогазъ това рѣшава надлѣжното съдилище. Противъ постановлението на съдебний изслѣдователъ, набѣдений или поржчителътъ му имагъ право да се тжжаты прѣдъ окръжното съдилище, нѣ само въ продължение на осемъ дни отъ денѣтъ, въ който имъ е било съобщено постановлението. Окръжното съдилище рѣшава върху това окончателно, слѣдъ като изслуша интересующето се лице и прокурорѣтъ. Таквизъ рѣшения се изпълняватъ по гражданскій пѣтъ.

К. Калчовъ: Тукъ се разбира за унищожение на поржчителството. Обаче има случаи дѣто е дадено само обѣщанне, та за това вмѣсто „има право да го вземе назадъ да се каже „поржчителството се счита унищожено“.

Д. Стамбуловъ: Да остане както е въ закона защото има хора, които не могатъ да разбератъ да ли поржчителството се унищожаватъ слѣдъ едно такъво постановление. Който се е поржчилъ да си отвори очитѣ и щомъ излѣзе постановление да си вземе назадъ поржчителството.

К. Калчовъ: Съгласенъ съмъ съ г-на Стамбулова за члена, обаче неще бжде злѣ ако кажемъ и „унищожаватъ“, че нѣкои може би не могатъ по нѣкои причини да си взематъ назадъ поржчителството.

Д-ръ Странски: Да се каже: „поржчителството губи своята сила и оня който го е далъ може да го отнеме назадъ.“

Т. Кесяковъ: Споредъ Тур. законъ до 31 день губи силата си едно поржчителство, но по практика не е тъй. Често страдаха въ тур. време поржчителитѣ, като се прѣдставя и първи и втори пѣтъ набѣдений, пакъ не считаха унищожено поржчителството. За това да каже още и че „се счита унищожено“.

Д-ръ Странски: Както се казва въ члена разбира се за поржчителства материални. Може обаче да има такива и съ подноси. За послѣднитѣ да се каже че нѣматъ сила, та може би и да не се взематъ назадъ. Ако е подписъ за пари, разбира се може да се взема назадъ. Прѣдложенията сж едни и сжщи само въ редакцията се разнятъ и излизатъ криви.

Т. Кесяковъ: Да се прибави на края на члена „въ случай че го не вземе поржчителството се счита ничтожно.“ (Приема се).

Чл. 198. Лицата, които се намѣрватъ въ прѣдварителенъ затворъ или въ прѣдварително задържане, трѣбува, колкото е възможно, да се държатъ отдѣлени отъ другитѣ, прѣдварително запрѣни или приврѣменно задържани лица, и въ всякой случай трѣбува да бждатъ отдѣлни отъ осждениитѣ (наказанитѣ). На затворници, които сж още подъ изслѣдувание, могатъ да се налагатъ само таквизъ ограничения, които сж потребни за постигание цѣльта на затворѣтъ или колкото за подържаннето на порядкѣтъ въ тѣмницата.

Чл. 199. Когато е невъзможно отдѣлно да се запрѣтъ всѣкой единъ отъ затворницитѣ, които сж подъ изслѣдувание, то поне трѣбува да се внимава да не бждатъ затворени заедно мъже и жени, или съучастници въ едно и сжщо наказателно дѣло, или по безопаснитѣ и не питнитѣ нарушители на законѣтъ съ опаснитѣ и упражненитѣ, или безукоризненни и млади хора заедно съ нравственно падналитѣ.

Чл. 200. Запрѣнний, който е подъ изслѣдувание, може да се занимава съ нѣщо и да си добавя различни удобства въ затворѣтъ, до колкото това се съгла-

сява съ назначението и порядъкът на тъмницата. На такъв затворникъ подъ изслѣдуване обикновенно се позволява да приема посѣщения както отъ лѣкарьтъ и отъ духовно лице, споредъ желанието му, тъй също и посѣщения отъ роднини, съ които има нѣкакви свръзки по зимание даване, или съ които желае да се посѣвѣта. Нъ за тия посѣщения всѣкога е нужно да се взема особено дозволение отъ съдебний изслѣдователъ или отъ прокурорътъ и могатъ да ставатъ само подъ установеній отъ тѣхъ надзоръ. Когато по нѣкои важни причини може да се мисли, че таквизъ посѣщения ще иматъ вредително влияние върху изслѣдуванието, то съдебний изслѣдователъ въ такъвъ случай може съвършено да ги запрети, по това нѣма право да направи за лѣкарьтъ и за духовното лице, когато сж нужди.

Чл. 201 Писма, телеграмми и други пратки подъ изслѣдване находящи се затворений може да испраща и да приема само съ знанието на съдебний изслѣдователъ или на прокурорътъ. Нъ ако има мѣсто за страхуване, че тога би могло да повлияе вредително върху резултатътъ на изслѣдуванието, тогазъ единъ отъ горѣменованитѣ чиновници може да прочита или прѣглѣжда писмата и праткитѣ, и тѣхъ да позволява испращанieto или приеманieto имъ отъ страна на затворникътъ, който се намѣрва подъ съдебно изслѣдуване. Когато затворникътъ, находящъ се подъ изслѣдуване, пожелае да испрати писма или прошения и оплаквания на по-високи съдебни или други правителствени учреждения, дозволенieto никога не бива да му се отказва.

Чл. 202. Прокурорътъ или съдебний изслѣдователъ иматъ право да рѣшаватъ върху горѣизложенитѣ прѣдмѣти; въ по-важнитѣ случаи за всѣко постановление тий двамата трѣбува да се споразумѣватъ. Въ неотлагаеми случаи една за приемание въ затвора, заповѣдъ, издадена приврѣменно отъ другъ чиновникъ, който нѣма такава власт отъ закона, трѣбува относѣ, вхтрѣ въ 24 часа, да се одобри и потвърди отъ прокурора; другояче тъмничний надзирателъ, слѣдъ истичанието на 24 часа, отъ часа на приеманieto въ затвора на затворений, е длѣженъ да го освободи.

Д. Стамбуловъ: Азъ съмъ прстивъ тоя членъ. Може би осхдений предъ изслѣдователя се нанере малко и той да каже, тоя е опасенъ, турнете го въ окови.

К. Калчовъ: И азъ съмъ противъ тоя членъ. (Чл. пада).

Чл. 203. Подробни и точни наредби за устройството на прѣдварителний затворъ, за обхожданието съ затворенитѣ, които се намѣрватъ подъ изслѣдуване и за порядкитѣ въ тъмницата, ще бждѣтъ прѣдвидени отъ особенъ правилникъ.

Д. Стамбуловъ: Въ срѣдата на члена се кззва: „но за тия посѣщения всѣкога е нужно да се вземе особено дозволение отъ съд. изслѣдователъ или отъ прокурора.“ Азъ прѣдлагамъ думата „прокуроръ“ да се изличи, защото слѣдователътъ е въ състояние всѣки пътъ да дава такъво позволение.

Т. Кесяковъ: Прокурорътъ за да даде позволение, безъ да се свѣтѣва съ изслѣдователя не може. Слѣдователно прокурорътъ ще знае положението, та не е злѣ да отиватъ и при него за такъво дозволение.

Д-ръ Странски: Азъ разумѣвамъ възглаголетѣ на г на Стамбулова и тѣ сж справедливи. Обаче трѣба да прѣдвидимъ, че може да се прѣдстави случай, че не се намѣри на мѣстото изслѣдователътъ и защо да стане спѣнка? Въ такъвъ слу-

чай прокурорът може да даде изискуемото позволение. Прѣдлагамъ члена да се приеме и да се разумѣва, че се дава позволениято отъ прокурора само за такива случаи. (Приема се члена съ това тълкувание).

### ГЛАВА III.

#### Прѣкратаване на прѣслѣдуванieto. Публично обвинение.

Чл. 204. Щомъ прокурорътъ приеме отъ сѣдебний изслѣдватель книжата по изслѣдуванieto заедно съ докладътъ, той трѣбува да изучи всичко основателно и споредъ слѣдствията на това изучаване да съобщи на сѣдебний изслѣдватель, намира ли въ книжата достатъчно мотиви за обвинение на набѣдний, или е на мнѣние да се прѣкрати прѣслѣдванieto, и въ този послѣдний случай да прѣдложи въ сѣщото врѣме на сѣдебний изслѣдватель да прѣкрати прѣслѣдванieto. Тия свои заключения прокурорътъ съобщава на сѣдебний изслѣдватель, ако набѣдний се намира въ прѣдварителенъ затворъ, най-късно въ три дѣня, ако ли е пустинатъ на временна свобода, най-късно въ осемъ дѣня.

Чл. 205. Ако сѣдебний изслѣдватель намѣрва, че прѣдложението на прокурорътъ, за прѣкратаване на прѣслѣдванieto е основно, той издава съгласно постановление. Въ противенъ случай, сѣдебний изслѣдватель испраща цѣлото дѣло съ всички изслѣдователни книжа на главний прокуроръ, който въ сѣщитѣ срокове рѣшава да ли трѣбува да се обвини набѣдний. Това разрѣшение се съобщава чрезъ окръжний прокуроръ на сѣдебний изслѣдватель, който е длъженъ да се съобрази съ него.

Д-ръ Странски: Въ послѣдната часть на члена види се е станало погрѣшка въ печатанieto: „другояче на тъмничния надзирател“, прѣдлогътъ *на* да се изличи. По доле: „отъ часа приеманieto“, да стане „отъ часа на приеманieto“, — (приема се чл. съ тая поправка).

Чл. 206. Постановление за прекратаване на прѣслѣдванieto може да издаде сѣдебний изслѣдватель и тогава, когато прокурорътъ е на мнѣние че набѣдний трѣбува да се обвини, а пакъ сѣдебний изслѣдватель е на мнѣние че нѣма за това достатъчно мотиви.

Чл. 207. Въ показаный въ прѣдидущай членъ случай, противъ постановленieto на сѣдебний изслѣдватель, за прѣкратаване на прѣслѣдванieto, прокурорътъ може да направи потѣжване прѣдъ окръжното сѣдилище, отдѣление углавно, което окончателно рѣшава въ свѣщателната си стая, слѣдъ като изслуша прокурора, и изслѣдователътъ.

Чл. 208. Щомъ сѣдебний изслѣдватель получи заключенията на прокурорътъ, той трѣбува въ растояние на три дѣни да издаде постановленieto си или за туряние на набѣдний подъ обвинение или за прѣкратаване на прѣслѣдванieto. Въ първий случай прокурорътъ въ растояние на 15 дѣни най-много приготвя обвинителенъ актъ и го испраща заедно съ всичкитѣ други книжа до прѣдсѣдателя на окръжното сѣдилище, отдѣление углавно.

Чл. 209. Когато прѣслѣдуванieto се прѣкратава, това трѣбува да се съобщи на набѣдний и на уврѣденото лице, ако се е съставило гражданска страна. Уврѣ-



денето лице има право, въ срокъ отъ три дена отъ съобщението, да подаде противъ това постановление жалба на надлъжното окръжно сѣдилище, което рѣшава окончателно. Ако сѣдилището рѣши, че нѣма мѣсто да се прѣкрата прѣслѣдуванieto, а прокурорътъ отказва да подаде обвинителенъ актъ, тогазъ уврѣденъ има право, въ расстояние на 8 дни, откакъ му се съобщи рѣшението, той самъ, подъ своя отговорностъ за законнитѣ слѣдствия, да подаде обвинителна жалба въ сѣдилището. Въ този случай прѣдписанията на законътъ относящи се до частний тѣжitelъ иматъ сила и за частний уврѣденъ, който вмѣсто прокурорътъ води обвинението, до колкото настоящий правилникъ неправи исключение.

Частната обвинителна жалба не може никакъ да влияе върху постановлението за отпущанieto въ свобода на набѣденъ.

Чл. 210. Ако отъ едно наказателно дѣло има по-вече отъ едно уврѣдено лице, тогава другаритѣ могатъ да се придружатъ на най-напрѣдъ подадената обвинителна жалба, нѣ иматъ право за подаване отдѣлни обвинителни жалби.

Д. Стамбуловъ: Тукъ на края трѣба да се каже: „слѣдъ като изслуша прокурорътъ и *изслѣдователтъ*.“ До сега тъй се е практикувало.

Т. Кесяковъ: Не трѣба тая прибавка, понеже изслѣдователтъ дава своитѣ заключения съ мотивитѣ си, та нѣма нужда да се пуца въ съвѣщателната стая.

Д-ръ Странски: Изслѣдователтъ прави изслѣдванieto и го праща на прокурора чрѣзъ докладъ. Прокурорътъ разглѣжда и прави заключение възъ обвинението, и праща пакъ дѣлото на изслѣдователя който може да не намѣри достатъчно причини за обвинението, че прекращава дѣлото. Прокурорътъ незадоволенъ отъ това, може да се отнесе до сѣдилището, което трѣба да чуе само прокурорътъ. Изслѣдователтъ нѣма причини да обвинява и прекращава дѣлото, прокурорътъ обвинява и трѣба да иде предъ сѣдилището, което се произнася по двѣтѣ заключения.

К. Калчовъ: Сѣдилището може да намѣри нѣкои работи въ заключенията на изслѣдователя тъмни и въ такъвъ случай никой не му запрѣтава да повика изслѣдователтъ за разяснения. Като приемемъ туй, защо да не прибавимъ, че и изслѣдователтъ присѣдствува въ съвѣщателната стая.

Д. Стамбуловъ: Ако приемемъ само прокурорътъ да се явява, тогава да остане безъ него, т. е. сѣдилището да рѣшава по книжята на двѣтѣ страни. Инакъ трѣба да се вика и изслѣдователтъ за да се освѣтява по добръ сѣдилището въ дѣлото. Прѣдлагамъ да се прибави на края на члена и „изслѣдователтъ“. (Приема се).

Чл. 211. Обвинителний актъ трѣбува всякога да съдържава: името, прѣзимето, възрастъта, мѣсторождението, мѣстожителството, занятieto, народността и вѣроисповѣданieto на обвиняемъ, наказателното дѣло, за което се обвинява съ означение на законнитѣ му обстоятелства, и да показва членътъ на законътъ, който му се приспособява. Освѣнъ това, обвинителний актъ трѣбува да показва доказателственнитѣ срѣдства, свидѣлитѣ и вѣщитѣ людие, които трѣбува да се призватъ на засѣданieto, и да означава сѣдилището, което е компетентно за разглѣжданieto на дѣлото. Най-послѣ трѣбува въ обвинителний актъ да се мотивира кратко и основателно обвинението, при което да се изложи въ свързка цѣлото дѣланie, както излиза отъ книжята.

Чл. 212. Обвинителний актъ се подава на прѣдсѣдателятъ въ толкова екземпляри, колкото обвиняеми има и единъ по-вече за сѣдилището. Заедно съ обвинителний актъ въ сѣдилището трѣбува да се пратятъ всичкитѣ изслѣдователни книжа и вѣщественнитѣ съпроводителни доказателства, ако има.

Д. Стамбуловъ: Въ чл. 58 приехми, прокурортъ *трѣба* да присѣдствува въ всѣки случай на засѣданията. Азъ прѣдлагамъ да се махне *трѣба* и да си остане както бѣше *може*, иначе ще додемъ въ противоречие съ тоя членъ.

Прѣдсѣд.: Да се забѣлѣжи, това да стане на 3-то гласуване. (Приема се, както и чл.)

## КНИГА ВТОРА

### ЧАСТЪ ПЪРВА.

#### Приготовление за публично засѣдание.

Чл. 213. Прѣдсѣдателятъ на сѣдилището щомъ получи обвинителний актъ, призовава обвиняемий или въ случай на нужда заповѣдва да го доведжтъ, за да му се връчи единъ екземпляръ отъ обвинителний актъ, съ напомняние, че му е позволено въ разстояние на три дни да прѣдстави на сѣдилището своитѣ доказателства и свидѣтели, които бихъ послужили за негова защита и за които не се говори въ обвинителний актъ, нѣ които той би желалъ да се изслушатъ въ публичното засѣдание. Въ сѣщото врѣме се поканва обвиняемий да си хване защитникъ, ако не е билъ направилъ това по-отнапрѣдъ, и ако се касае до наказателно дѣло, въ което споредъ законътъ се изисква защитникъ. Въ тоя послѣдний случай, ако обвиняемий не иска или по бѣдностъ не може самъ да се намѣри защитникъ, сѣдилището служебно му назначава такъвъ и извѣстява това, както на обвиняемий така и на назначений защитникъ.

За изпълнението на тия формалности се съставлява протоколъ.

Чл. 214. Когато обвиняемий е свободенъ, вѣнъ отъ сѣдалището на сѣдилището, прѣдсѣдателятъ на сѣдилището може да делегира и околийскій сѣдия, въ чиято околия обвиняемий има мѣстожителството си, той да го призове за да му съобщи обвинителний актъ, като му направи прѣдписанитѣ отъ тоя членъ напомнявания, за което и да състави протоколъ, съгласно съ чл. 213.

Чл. 215. Като истече опрѣдѣлений спорѣдъ чл. 213 срокъ за прѣдлагане на нови доказателства и свидѣтели отъ страна на обвиняемий, сѣдилището рѣшава върху просбата, ако има далена, и веднага назначава деньтъ, въ който ще се държи публичното засѣдание, безъ да има вече обвиняемий право да се оплаква противъ постановлението на сѣдилището върху просбата му.

Чл. 216. Всѣкое прошение за призование нови свидѣтели, трѣбува винаги да съдържава прѣдмѣтитѣ и обстоятелствата, за които тий щжтъ бѣджтъ испитвани. Таквизъ прошения зиматъ се въ внимание само тогазъ, когато има надѣжда, че показанията на прѣдлагаемитѣ свидѣтели щжтъ бѣджтъ важни за защитата на обвиняемий. Противъ постановлението на сѣдилището, съ което се отхвърля това исканіе, обвиняемий нѣма никакво законно срдство; той може обаче да поднови това исканіе въ засѣданието и ако пакъ му се отхвърли, тогава може да подаде про-

тивъ това постановление въззивъ заедно съ въззивтъ противъ рѣшението по сжщността на дѣлото.

Чл. 217. Деньтъ и часътъ, за които е назначено публичното засѣдание, съобщава се не само на обвиняемий и на защитникътъ му, нъ и на прокурорътъ, или на частний тѣжителъ и на уврѣденото лице. Когато обвиняемий се намѣрва на свобода, заповѣдта за явяване трѣбува да съдържава и забѣлѣжка, че въ случай на неявявка ще се сѣди задочно или ще се отложи на негови разнески засѣданието, и той ще бѣде докаранъ прѣдъ сѣдилището съ заповѣдъ за довозданне. Тѣй сжщо свидѣлитѣ и вѣщитѣ людие трѣбува да се призоватъ правилно, като имъ се напомнятъ законнитѣ слѣдствия отъ тѣхното неявявание въ опрѣдѣленното врѣме.

Чл. 218. Когато обвиняемий, който се намѣрва на свобода, е далъ гаранции или порѣчителство, тогазъ той се призовава не само лично нъ и чрѣзъ порѣчителтъ съ забѣлѣжка, че въ случай на неявявка порѣчителството пропада.

Чл. 219. Всичкитѣ призовки и съобщения за публичното засѣдание, трѣбува да бѣдѣтъ съобщени на повиканитѣ лица най малко три дни по-рано отъ деньтъ, за който е назначено публичното засѣдание. За лицата които живѣятъ извънъ сѣдалището прилагатъ се за пжтувание за всѣкой шесть часа по единъ день.

Чл. 220. Ако се докаже, че обвиняемий, по болѣсть или по други неизбѣжни причини, не може се прѣдстави въ публичното засѣдание или ако прѣди това засѣдание обвинителтъ или обвиняемий прѣдложатъ нѣкои важни причини за отлагане, тогазъ сѣдилището безъ отлагане рѣшава въ съвѣщателно засѣдание. Ако се рѣши отлагане на засѣданието, тогава трѣбува колкото е възможно по-скоро, ако има врѣме, да се поиска повращанието на испратенитѣ вече призовки, дори и чрѣзъ телеграфътъ.

Чл. 221. Когато по болѣсть или по друга нѣкоя важна причина стане невъзможно довозданнето на запрений обвиняемъ въ назначеното вече публично засѣдание, то тъмничний надзирателъ съ врѣме и веднага извѣстява това на прѣдсѣдателтъ на сѣдилището, и щомъ рѣши сѣдилището отлаганието, прѣдсѣдателтъ распорѣжда да се поиска незабавно повращанието на испратенитѣ вече призовки.

Чл. 222. Когато се случи, че нѣкой свидѣтель или отъ вѣщитѣ людие не може да се прѣдстави въ публичното засѣдание по причина на продължителна болѣсть или слабостъ, или по причина на други непрѣодолими прѣпятствия, тогава сѣдилището може да нарѣди да се испита отъ нѣкой нарочно за тая цѣль делигиранъ сѣдия, ако това може да стане на врѣме. Въ таквъ испитване най-на прѣдъ този, който ще се испитва, ще положи установената кѣтва, ако нѣма за това нѣкое законно прѣпятствие.

## ЧАСТЪ ВТОРА

### За публичното сѣдебно засѣдание

#### ГЛАВА I.

#### Общи нарѣдби.

Чл. 223. Сѣдилищата държатъ обикновенно засѣданията си въ сѣдалището си въ своитѣ помѣщения. Нъ тѣ могатъ въ извънрѣдни случаи да рѣшатъ да държатъ засѣданията си и на друго мѣсто въ окръжността си.

Чл. 224. Засѣданието, въ което се разглѣжда дѣлото, е публично (явно). То може да стане тайно само по изисквания на нравствеността и по причина на общественный порядѣкъ, и то по прѣдложение на обвинителъ или на обвиняемый. Щомъ стане подобно прѣдложение сѣдилището се произнася върху него безъ отлагание и окончателно.

Чл. 225. Когато засѣданието е тайно, то обвиняемый, частный тѣжitelj или пострадавший, иматъ право да си избѣржтъ по трѣнца повѣренни, на които трѣбува да се дозволи да присѣдствуватъ въ засѣданието. Пострадалихъ отъ наказателното дѣяние лица никога не можтъ се исключи отъ да присѣдствуватъ въ засѣданието. Сѣдиитѣ, които не взематъ участие въ засѣданието, членоветѣ на общественното министерство и защитници, записани въ сѣдилищный списѣкъ, можтъ да присѣдствуватъ и въ тайното засѣдание, освѣнъ когато прѣдсѣдательтъ по важни причини не е съгласенъ за тѣхното присѣствие.

Чл. 226. Въ всѣкое врѣме на засѣданието може да се поиска отстранението на публичността, съгласно съ установленията на прѣдшествующитѣ членове и тя може да се исключи или прѣзъ цѣлото засѣданне или само за нѣкои части отъ него. Нѣ произнасянието на рѣшението всѣкога трѣбува да стане публично.

Чл. 227. Въ засѣданието длѣжни сж непрѣкъснато и постоянно да присѣдствуватъ: сѣдиитѣ, прокурорътъ или неговий замѣстникъ, частный тѣжitelj, ако има такъвъ, обвиняемый, освѣнъ въ прѣдвиденитѣ отъ закона случаи, въ които може врѣменно да се отстрани, защитникътъ на обвиняемый, когато той е изисканъ отъ законътъ, и писарътъ, който държи протоколътъ.

Чл. 228. Слѣдъ отваряние на засѣданието, ако стане нѣкое прѣдложение за отлагание, сѣдилището рѣшава върху това окончателно. Прѣдсѣдательтъ заповѣдва кратки прѣкъсвания на засѣданието. А ако засѣданието е било прѣкъснато и между това засѣдание и послѣдующето му продължение сж изменили повече отъ три дни, или ако стане изменение въ съставътъ на сѣдилището, тогава трѣбува да се поднови засѣданието: нѣ ако се промѣни само личността на обвинителтъ, тогава, ако сѣдилището не намира за умѣстно да се поднови засѣданието, трѣбува поне да се прочете протоколътъ на послѣдното засѣданне, както и всичкитѣ книжа които тогазъ сж били прочетени.

Чл. 229. Ако сѣдилището въ врѣме на засѣданието, по прѣдложение на една отъ странитѣ или по длѣжностъ, узнае, че, за да се издири самата истина, потрѣбно е да се направятъ още нѣкои издирвания или изслѣдувания, или да се снабди съ нови доказателства, въ такива случаи, сѣдилището може да рѣши да се отложи засѣданието.

Чл. 230. Нѣ когато странитѣ за нѣкои прѣдмѣти въ засѣданието направятъ прѣдложения едни на други противоположни, или когато прѣдсѣдательтъ не иска да приеме прѣдложението на едната страна, безъ да има противъ това прѣдложение никакво възражение, тогазъ сѣдилището безъ отлагание се произнася и присгласява рѣшението си, безъ да може противъ него да се употреби вече нѣко е право срѣдство, което би могло да задържи или да прѣкъсне податѣльный ходъ на засѣданието.

Чл. 231. Ръководението на заседанието, испытването на обвиняемий, на свидетелитѣ и на вѣщитѣ людие и въобще изслѣдуванието на доказателствата принадлежи на прѣдсѣдателятъ. Той има грижата за издирванието на сжщата истина по всичкитѣ части на обвинението, безъ да допуща въ испытванието излишни думи и неумѣстни приказки, чрѣзъ които заседанието само се продължава безъ полза за обяснението на дѣлото.

Чл. 232. Прѣдсѣдателятъ се старае да държи тишина и порядъкъ въ заседанието; той има право да прави забѣлѣжки на нарушителитѣ на тишината и порядкѣтъ, а ако стане нужно, и да заповѣда да се изваждатъ таквизито отъ салата на заседанието. Ако нѣкой се въспротиви на неговитѣ заповѣди или ако се повтори нарушението на тишината и рѣдѣтъ, прѣдсѣдателятъ може да заповѣда запирането на ония лица, които се противятъ или не се покоряватъ на забѣлѣжкитѣ му, и да ги наказва дисциплинарно съ затворъ до три дни.

Чл. 233. Когато обвиняемий съ своето неприлично поведение нарушава порядкѣтъ въ заседанието и не се поправи и слѣдъ направенитѣ нему отъ страна на прѣдсѣдателятъ забѣлѣжки, той може, на основание на рѣшение отъ сждилището, да се отстрани за нѣкое врѣме отъ заседанието или прѣзъ всичко врѣме докѣ трае разглѣжданието на дѣлото му; въ такъвъ случай, слѣдъ като се свърши заседанието, единъ отъ сждилищнитѣ членове въ присѣдствието на писарѣтъ съобщава на обвиняемий рѣшението.

Чл. 234. Въ заседанието никому не е позволено да напада обвиняемий, свидетелитѣ или другитѣ участвуващи лица, нито да расказва нѣкакви обвинения и доказателни за тѣхната честъ нѣща, които не се отнасятъ до самото дѣло, което се разглѣжда. Ако обвиняемий, частний обвинитель, гражданската страна или тѣхнитѣ замѣстници, или нѣкои отъ свидетелитѣ и вѣщитѣ людие се дозволи подобно нѣщо, прѣдсѣдателятъ най първо ще му направи напомнюване, слѣдъ което, ако това се повтори сжщото, тогава сждилището налага на виновний дисциплинарно наказание до 5 турски лири глоба или затворъ до 8 дни, по прѣдложение отъ прокурорѣтъ, отъ докачений или по длъжностъ. Това сжщото право има сждилището, когато нѣкои отъ горѣозначенитѣ участвуващи въ заседанието лица наруши длъжимото къмъ сждилището уважение. Въ подобни случаи сжщо може да се отнѣме думата на защитникѣтъ, на замѣстникѣтъ на частний тѣжителъ, на гражданската страна или и замѣстникѣтъ ѝ и да се заповѣда на надлѣжната страна да си избере другъ замѣстникъ или защитникъ, или сждилището по длъжностъ назначава такъвъ, ако се касае до защитникъ на обвиняемий.

Чл. 235. Постановленията, направени на основа на прѣдписанията изложени въ чл. 234 и 235 иматъ окончателна сила и се полагатъ въ дѣйствиe безъ отлагание. Нѣ съ това никакъ не се ограничава и не се изключава общественото обвиняване, нито правото на пострадавший или докачений за даване жалба, ако направеното прѣстѣпление подлѣжи на наказание прѣдвидено отъ наказателний законъ.

Чл. 236. Когато въ врѣме на заседанието вжтрѣ въ засѣдателната сала се извърши наказателно дѣяние подлѣжаще на наказание споредъ закона, или когато отъ цѣлото заседание става явно, че нѣкой свидетель съзнателно криво е свидѣ-

телствувалъ, то по исканieto на прокурорътъ може да се прѣкъсне публичното заседание, написва се веднага за това особенъ протесколъ и виновний, по заповѣдь на прѣдсѣдателятъ, може да се прати, въ затворъ, а дѣлото се прѣпираща на надлѣжното учрѣждение за по-нататѣшни распорѣждане.

## ГЛАВА II.

### Отваряние на публичното заседание и испытание на обвиняемый.

Чл. 237. Прѣдсѣдателятъ отваря заседанието точно на опредѣлений часъ, обаче ако нѣкой отъ членовѣтъ или отъ странитѣ призовани за тоя часъ отсъствувать разглежданието на дѣлото се отлага, нъ това отлагание не трѣбва да надминува единъ часъ, тогава прѣдсѣдателятъ обявява какво е дѣлото, което ще се разгледва и прогласява заседанието за створено.

Чл. 238. Обвиняемый, ако е въ затворъ, се придружава съ стражари, нъ всѣгда въ заседанието се докарва свободенъ безъ окови; прѣдсѣдателятъ го разпитва за името и прѣзимето му, за възрастъта му, за мѣсторождението, подданството и мѣстожителството му, отъ каква е народность и какво вѣроисповѣдание, за състоянието му, за семейственнитѣ му отношения, какво му е занятieto, билъ ли е другъ нхтъ подъ сждѣ или наказванъ, и най-послѣ му напомнюва да слѣдва съ внимание ходѣтъ на дѣлото въ заседанието и да отговаря точно и съгласно съ истината на въпроситѣ, които ще му се задаватъ.

Чл. 239. Когато обвиняемый, който е на свобода и комуто заповѣдта за явяване е била съобщена, не се прѣдстави въ опредѣлений часъ на публичното заседание, безъ да е заявилъ извинителни причини за своето неявяване, то тогава трѣбува да се издаде противъ него заповѣдь за довождане, или пакъ, безъ да се отлага заседанието, да се разгледва дѣлото му задочно, съгласно съ сждопроизводството, което е изложено въ настоящий правилникъ.

Чл. 240. Обвиняемый, който се е прѣдставилъ, освѣнитъ въ случаитѣ прѣдвидени отъ настоящий правилникъ, не бива да се отдалечава отъ заседателната сала до когато трае заседанието, и прѣдсѣдателятъ трѣбува да му запрѣти всякое отдалечаване. Ако заседанието се прѣкъсне, прѣдсѣдателятъ може да заповѣда да се постави обвиняемый подъ надлѣженъ надзоръ.

К. Калчевъ: Споредъ закона за гражданското производство се дава срокъ половинъ часъ, слѣдъ опредѣлений. Тукъ се казва „точно слѣдъ единъ часъ“.

Т. Кесяковъ: Ако е опредѣленъ на 9 часа защо да се чака до 10?

К. Калчевъ: Случава се, че не стигне на врѣме една страна — защо да се издава задочно рѣшение за нея, че закъснѣла три минути напр.

Т. Кесяковъ: Въ криминалнитѣ дѣла се прѣдполага всичко готово. Обаче да приемемъ, че прѣдсѣдателятъ може да почака съ отварянieto на заседанието, „до половина часъ“ ако има прѣпятствия за една страна да се яви точно на показания часъ.

К. Калчевъ: Законътъ трѣба да прѣдвижда максимумътъ. Инакъ много злѣ ще направимъ. Азъ че не съмъ пристигналъ за една минута на врѣме, послѣ да имамъ право да се намѣса въ процеса и може да ма осждатъ на три год. за-

дочно — това не е право. За това да не се казва „точно“, което ще се мисли въ опредѣления часъ, но да се каже „най късно“.

Прѣдсѣд.: Има двѣ прѣдложения: едното е да се каже „най късно до половина часъ“ (приема се).

Чл. 241. Като се испита обвиняемий върху общитѣ обстоятелства, съгласно съ чл. 238, тогава свидѣлитѣ и вѣщитѣ людие ще бѣдѣтъ повикани и поканени да влѣзѣтъ въ особено опредѣлена за тѣхъ стая и да се не отдалечаватъ отъ тамъ, до когато прѣдсѣдателътъ не ги призове за да се изслушатъ и до когато той имъ не дозволи да си отидѣтъ. Нъ ако се прѣдвижда, че нѣкои свидѣтели и вѣщи людие не ще можѣтъ си испита тоя сѣщій день, тогава може да имъ се позволи да си отидатъ, съ покана да се отдалечатъ отъ засѣдателната сала и да се прѣдставятъ пакъ въ назначеното врѣме.

Чл. 242. Сѣщо и уврѣденото лице, ако има и то да се испитва като свидѣтель, може да бѣде поканено да се отдалечи отъ засѣдателната сала, нъ въ тоя случай му се дава право да остави вмѣсто себе друго пълномощно лице, което да го прѣдставлява въ засѣданието.

Чл. 243. Относително до вѣщитѣ людие прѣдсѣдателътъ може да заповѣда тѣмъ да присѣствуватъ при испитването на свидѣлитѣ или на обвиняемий, ако счита това потребно или полезно, колкото се касае за мѣстното (оцѣненното) което ще даватъ, или въобще ако това е умѣстно за издирване на истината.

Д-ръ Странски: Тукъ се казва „да се постарее да му запрѣди всѣко отдалечаванне“, прѣдлагамъ думата „да се постарее“ да се заличи. (Приема се).

Чл. 244. Прѣдсѣдателътъ въ важни случаи, въ врѣме и засѣданието, може да направи потребнитѣ распореждания за да запрѣги на свидѣлитѣ да се разговарятъ или споразумѣватъ помежду си или съ нѣкои отъ интересующитѣ ся.

Чл. 245. Свидѣлитѣ и вѣщитѣ людие, на които сѣ били рѣдочно съобщени призовкитѣ, ако не сѣ явили въ назначенното врѣме въ засѣданието, безъ да сѣ прѣдставили извинителни причини, наказватъ се съ глоба отъ 20—500 гроша и се осжждатъ да платятъ разноскитѣ на отлаганнето на засѣданието, ако това е станало единствено по причина на не явяването имъ. Ако е възможно, прѣдсѣдателътъ заповѣда въ сѣщото засѣдание да се докаратъ свидѣлитѣ или вѣщитѣ людие, които не сѣ явили. Когато засѣданието е било отложено по причина на неявяването на свидѣтели и вѣщи людие, или когато има мѣсто за страхуване, че не ще се прѣдставятъ и слѣдъ повторно призованне, тогавъ може да се издаде противъ тѣхъ заповѣдъ за довозданне въ засѣданието, което се е назначило изново. Разноски и права за свидѣтели и вѣщи людие се плащатъ веднага слѣдъ засѣданието отъ сѣдилището.

Чл. 246. Противъ наказанията, които по силата на прѣдидущий членъ можѣтъ се наложи на свидѣлитѣ и на вѣщитѣ людие, тия послѣднитѣ иматъ право да подаватъ на сѣщото сѣдилище отзивна жалба въ расстояние на 8 дни, откакъ имъ е било съобщено постановлението за наказанието. Таквизъ жалби намиратъ удовлетворение, ако свидѣлитѣ или вѣщитѣ людие, които се оплакватъ, докажѣтъ че призованнето не имъ е било направено на врѣме и рѣдочно, или че нѣкое не-прѣвидено и непрѣодолимо прѣпятствие е направило дохожданието имъ невъзмо-

жно. Противъ рѣшението на сѣдилището върху таква възивна жалба нѣма по-нататѣкъ вече никакво правно срдство.

Чл. 247. Когато свидѣлитѣ сж излѣзли отъ засѣдателната сала, прѣдсѣдателятъ заповѣдва да се прочете обвинителний актъ.

Чл. 248. Подиръ това, прѣдсѣдателятъ испитва обвиняемий върху разнитѣ части на обвинението и най-напрѣдъ го пита да ли се признава за виновенъ или не. Въ послѣдний случай обвинений като расказже работата, която е прѣдмѣтъ на обвинението, може сжщеврѣменно да направи своитѣ заблѣжки върху доказателственитѣ срдства на обвинителний актъ. Въпроситѣ задавани на обвиняемий трѣбува да бѣдатъ ясни и опрѣдѣлени и прѣди всичко да иматъ за цѣль отстранението на противорѣчията и на разнитѣ тъмни мѣста въ показанията.

Д-ръ Странски: Вещи свидѣтели межатъ да се викатъ, но и трѣба да имъ се заплаща. Азъ зная много случаи, викатъ се такива, напрѣдъ имъ обѣщаватъ възнаграждение, а послѣ не имъ плащатъ.

Т. Кесяковъ: Понапрѣдъ се разисква за това единъ членъ, споредъ който когато се викатъ свидѣтели по изслѣдващето плаща имъ изслѣдователятъ. Тѣй щото нѣма нужда да се повтара.

Д-ръ Странски: Ако се викатъ първи, втори и трети пжтъ? Викатъ ли се свидѣтели въ сѣдилището, да имъ се плати по напредъ — азъ тѣй зная. Когато се задължаватъ едни хора, трѣба да бѣдатъ съхранени и правата имъ. Да се прибави една алинея на члена. че „разноски и права за повиканитѣ свидѣтели и вещи хора се плащатъ отъ сѣдилището веднага слѣдъ засѣданието“.

Д. Стамбуловъ: Какво още „право“?

Д-ръ Странски: Вѣщитѣ люди освѣнъ разноски иматъ и право на възнаграждение.

Прѣдсѣд.: Приема ли се тая нова алинея на члена? (Приема се.) Приема ли се членътъ? (Приема се.)

Чл. 249. Когато прѣдсѣдателятъ испитва обвиняемий, не бива да го прѣкъсватъ и задържатъ въ това други лица, особенно на защитникътъ не е позволено да се мѣси въ това испитване; така сжщо не се позволява на обвиняемийтъ да се свѣтва съ своитѣ защитникъ върху отговоритѣ които трѣба да даде на полаганитѣ му въпроси.

Чл. 250. Когато вече прѣдсѣдателятъ свърши испитванието на обвиняемийтъ, тогавъ членовѣтъ на сѣдилището, обвинителятъ, уврѣденото лице и защитникътъ на обвиняемийтъ иматъ право да задаватъ питанне на послѣднийтъ. Ако се появи споръ да ли нѣкой въпросъ трѣбува да се допустне или не, въ такива случаи сѣдилището рѣшава окончателно.

### ГЛАВА III.

#### Доказателственно сждопроизводство.

Чл. 251. Слѣдъ изслушванието на обвиняемий, пристѣпия се къмъ привожданието на доказателства по опрѣдѣлений отъ прѣдсѣдателятъ порядкъ. Сѣдилището, по длѣжностъ или по прѣдложението на нѣкой отъ странитѣ, може въ врѣме на засѣданието да призове нови свидѣтели или вѣщи людие, или да заповѣда привожданието още и на други доказателствени срдства, а тѣй сжщо и може и да



се откаже отъ изслушването на призовани свидѣтели и вѣщи людие, или отъ привождането на други вече пригответи доказателствени сѣдства, по това послѣдното трѣбува да става само съ съгласието на обвинителятъ, на обвиняемия и на уврѣденото лице.

Чл. 252. Поттжване противъ сѣдилищното постановление, съ което се отблъсва нѣкое прѣдложение на странитѣ, за привождане на допълнителни доказателствени сѣдства, може да бѣде присѣдинено само къмъ онова правно сѣдство, което може да се подаде противъ произнесеното по сѣщността на дѣлото рѣшение, безъ да се спира по тая причина засѣданието.

Чл. 253. Свидѣтелитѣ и вѣщитѣ людие щѣтъ се призоваватъ всѣкой отдѣлно, и най-напрѣдъ има да имъ се забѣлѣжава, че сѣ длѣжни да говорятъ само чистата истина. Подиръ това ще имъ се полагатъ общитѣ въпроси, споредъ както е постановено въ чл. 127 на настоящия правилникъ. Ако се случи, съгласно съ постановлението на чл. 107 отъ този законъ, да се освобождава нѣкой свидѣтель отъ длѣжността да свидѣтелствува, такъвъ трѣбува да се поучи добръ, и може да се испитва само тогава, когато той изрично се откаже отъ правото, което му дава законътъ. А да ли такъвъ единъ свидѣтель трѣбува подъ клѣтва или безъ клѣтва да се изслушва, рѣшава сѣдилището, слѣдъ като изслуша заключението на странитѣ.

(Разискванието на проекта се отлага).

Прѣдсѣд.: Има едно прошение което изисква бързо рѣшение, именно:

К. Калчевъ: Неможемъ сега нищо да рѣшимъ по това прошение. Колкото за отсрочаването дѣто искатъ мисля много пхти е ставало — Дир. на Фин. знае най добре работата та да искаме отъ него свѣдѣния преди да се произнесемъ.

Дръ Странски: Въ послѣдната сесия на Обл. Събрание имаше подобни прошения отъ Калоферъ и отъ други мѣста. Тѣ бѣха проводени на Пост. Ком. и той се произнесе въ смисълъ да се отсрочи събирането на тия пари до едно време. Дир. на Фин. на основание на това рѣшение отъ Пост. Ком. отсрочилъ за едни по дълго време за други по малко. Сега споредъ новия законъ почели да притѣсняватъ платцитъ. Настоящото прошение да се проводи Директору на Фин. да отложи и за тѣхъ събирането на тия сумми.

Т. Кесяковъ: Не може да не опрѣдѣлимъ врѣме. Или да се произнесемъ, че не трѣба да се събиратъ ако сме въ състояние или да се каже на Дир. да отсрочи събирането до края на м. Августъ. Харманитѣ сѣ които даватъ възможностъ за исплащанне. Въ Калоферъ гайтанитѣ се работатъ до Септемврия. Слѣдователно не се наплатятъ презъ тия мѣсеци, кога има отъ дѣ да взематъ пари, по нататъкъ не е мислимо да се събератъ, освѣнъ слѣдующата година. Ако просрочимъ това време, ще каже да отивама противъ интереситѣ на страната.

К. Калчевъ: Азъ зная положително, че има срокъ за тия хора. Не е думата само за Калоферъ сега, но ние не трѣба да даваме подобна препорѣка на Дир. — просто да му пратимъ прошеннето и кажемъ *мисли ли за възможно едно отсрочие за събирането на тия сумми*. Той най добре знае работата.

Т. Кесяковъ: Азъ имамъ по напредъ прѣдложение да се каже: *ако е възможно да се даде срокъ до края на Августа*.

Д. Стамбуловъ: Азъ прѣдлагамъ до *Септемврия* да се каже.

Д-ръ Странски: Не виждамъ нужда да става исключение съ това прошение, когато за други нему подобни има друга резолюция. *Да се даде отсрочие каквото Дир. мисли за добро.* Тѣй да се пише, за да бждемъ послѣдователни.

К. Калчевъ: Приемамъ да се каже: *ако е възможно до края на Септемврия.*

Прѣдсѣд.: Хората сж въ най бѣдно положение, та и тоя срокъ едва ли е достатъченъ. (Приема се). Другитѣ прѣдложения падатъ.

Т. Кесяковъ: Прѣдложението е тѣй: *Ако е възможно до края на м. Октомврия.*

Прѣдсѣд.: „Ако е възможно“ пада, понеже моето прѣдложение е само за *до края на Октомврия.*

Т. Кесяковъ: Не, вие поправихте моето прѣдложение колкото се отнася до кой мѣсецъ да се отсрочи, а не и формата му.

К. Калчевъ: Тѣй е прѣдложението и се гласува, за инакъ азъ нѣмаше и да гласувамъ.

Прѣдсѣд.: Всички прѣдложихте и азъ прѣдложихъ едно прѣдложение, което се и прие, но то обѣма думитѣ „ако е възможно“.

(Гласове: Гласува се въ тая форма, не въ друга.) Тогава да стане гласуването изново. (Гласове: нѣма нужда — то се свърши).

Засѣданието се закрива въ 12 1/2 часа.

Прѣдсѣдателъ: Д-ръ Янкуловъ

Подпрѣдсѣдателъ: Д. Юруковъ

Секретаръ: Д. Стамбуловъ

Стенографъ: Ив. А. Шандаровъ.